

Sygn. akt VI U 264/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2014 r. w S.

sprawy C. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania C. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 11 grudnia 2013 roku nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje C. D. (1) prawo do emerytury poczynając od 1 grudnia 2013 roku, przy zaliczeniu dodatkowo do okresu ubezpieczenia jako okresu składkowego okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 4 stycznia 1994 roku do 26 maja 1994 roku;

II. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił C. D. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W decyzji wskazano, że organ rentowy przyjął za udowodnione posiadanie przez C. D. na dzień 1 stycznia 1999 r. 26 lat, 10 miesięcy i 26 dni ogólnego okresu ubezpieczenia. Zaznaczono zarzem, że do stażu pracy nie przyjęto okresu od 24.01.1990 r. do 31.12.1990 r., a to z uwagi na brak świadectwa pracy oraz okresu od 4.01.1994 r. do 26.05.1994 r. - z uwagi na brak pieczętki osoby, która podpisała świadectwo pracy (wskazano, że pod pieczętką imienną dyrektora widnieje podpis innej osoby z upoważnienia).

Odwołaniem z dnia 22 stycznia 2014 roku C. D. (1) zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wskazał, że przez prawie cały okres swojej aktywności zawodowej pracował na stanowisku betoniarza - zbrojarza, a zatem w warunkach szkodliwych. Wyjaśnił, że jako betoniarz pracował w okresie od 8.09.1969 r. do 24.01.1970 r. w (...) Zakładach Produkcji (...) S.-P., od 23.03.1970 r. do 30.12.1970 r. w (...) Zakładach Produkcji (...) w G. oraz od 1.01.1971 r. do 31.10.1990 r. w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S., a ponadto w okresach od

12.10.1990 r. do 30.07.1992 r., od 12.10.1992 r. do 30.11.1993 r., oraz od 4.01.1994 r. do 26.05.1994 r. Dodatkowo wskazał, że w warunkach szczególnych pracował również w okresie zatrudnienia od dnia 10 sierpnia 1994 r. do 26 września 2006 r. w (...) sp. z o.o. Zakład nr (...) w G..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył świadectw pracy w warunkach szczególnych potwierdzających wykonywanie pracy w tych warunkach oraz, że wprawdzie w świadectwie ogólnym dotyczącym zatrudnienia w G. wskazano, że ubezpieczony jako suwnicowy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 10.08.1994 r. do 30.06.1995r. oraz od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r., jednakże zdaniem ZUS brak jest podstaw do uwzględnienia tego okresu, gdyż pracodawca nie powołał się na rozporządzenie Rady Ministrów z 7.02.1983 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. D. (1) urodził się w dniu (...). Do końca 1998 roku przebył co najmniej 25 lat okresów ubezpieczenia.

Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 5 grudnia 2013 roku.

Ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, złożył jednak wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody:

- wniosek o ustalenie prawa do emerytury –k. 1-2 plik II akt ZUS O/S.;
- oświadczenie - k. 3 plik II akt ZUS O/S.;
- kwestionariusz osobowy - k. 11 plik III akt ZUS O/S.;
- zaświadczenie PUP - k. 23-27 plik II akt ZUS O/S.;
- raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 18 plik III akt ZUS O/S..

W okresie od dnia 8 września 1969 r. do 24 stycznia 1970 r. C. D. (1) zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach Produkcji (...) S.-P. Betoniarni w G. na stanowisku betoniarza (4 miesiące i 17 dni).

Ubezpieczony pracując w betoniarni znajdującej się w G. zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy produkcją betonowych płyt typu „jumbo”, krawężników, płyt drogowych i innych wyrobów betonowych.

Dowody:

- świadectwo pracy z 30.01.1970 r. – k. 5 plik KPU;
- świadectwo pracy z 8.11. 19989 r. – k. 6 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S.;
- zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2.04.2014 r. - w wersji elektronicznej.

W okresie od 23 marca 1970 r. do 30 grudnia 1970 r. C. D. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach Produkcji (...) w G. na stanowisku betoniarza (9 miesięcy i 9 dni). Pracę wykonywał faktycznie w tym samym miejscu, co poprzednio – zmieniła się tylko nazwa zakładu pracy. C. D. nadal zajmował się też stale i w pełnym wymiarze czasu pracy produkcją betonowych płyt typu „jumbo”, krawężników, płyt drogowych i innych wyrobów betonowych.

Dowody:

- świadectwo pracy z 30.12.1970 r. – k. 7 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S.;
- zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2.04.2014 r. w wersji elektronicznej .

W okresie od 1 stycznia 1971 r. do 31 października 1990 r. ubezpieczony zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku betoniarza - początkowo (do 28.02.1979r.) w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., Oddział w G., a następnie (od 1.03.1979 r. do końca zatrudnienia) w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G..

Ubezpieczony pracując w betoniarni znajdującej się w G. zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy produkcją betonowych płyt typu „jumbo”, krawężników, płyt drogowych i innych wyrobów betonowych.

W okresach od 1.10.1982 r. do 1.09.1985 r. oraz od 1.09.1989 r. ubezpieczonemu dodatkowo powierzono obowiązki brygadzysty. Miało to tylko taki wpływ na rodzaj pracy wykonywanej przez C. D., że jedynie dodatkowo sprawował nadzór nad podległymi mu betoniarzami i zbrojarzami; poza tym jednak pracował wspólnie z nimi, przy robotach betoniarskich i zbrojarskich.

Pracodawca wypłacał ubezpieczonemu dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

W okresie od 24 stycznia 1990 r. do 31 października 1990 r. C. D. korzystał z urlopu bezpłatnego. Natomiast na początku pracy u tego pracodawcy, w okresie od 19 lutego 1971 r. do 16 grudnia 1971 r., C. D. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Dowody:

- świadectwo pracy z 31.10.1990 r. – k. 8 plik KPU;
- zaświadczenie Rp-7 z 1.04.2003 r. – k. 9, 10 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S.;
- zaświadczenia z 17.01.2014 r. – k. 5, 6 akt sprawy;
- karty płac z lat 1979 -1990 koperta k. 21 akt sprawy;
- akta osobowe – koperta k. 21, w szczególności: umowa o pracę z 1.03.1979 r., karta obiegowa zmiany z 4.01.1972 r., angaże z 1979 - 1990 , wniosek z 1.09.1987 r., umowa z 1.09.1987 r., opinia z 24.04.1989 r., pismo z 4.09.1985 r.;
- karty płac z 1971-1974 – koperta k. 24 akt sprawy;
- lista pracowników – koperta k. 24 akt sprawy;
- zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2.04.2014 r. w wersji elektronicznej.

W dniu 22 stycznia 1990 r. C. D. (1) zawarł umowę o pracę z Przedsiębiorstwem (...) we W. . W umowie wskazano, że pracodawca zatrudnia ubezpieczonego w okresie od 24 stycznia 1990r. do 6 lutego 1990r. przy realizacji usługi eksportowej w NRD N.-D. na stanowisku betoniarza. Okres ten jest okresem sprawdzenia przydatności pracownika do pracy. W umowie wskazano, że w przypadku pozytywnej oceny dokonanej przez Kierownika Kontraktu umowa zostaje przedłużona na okres od 7.02.1990 r. do 31.12.1990 r.

Dowody:

- umowa o pracę z 22.01.1990 r. – k. 11 plik KPU;

- zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2.04.2014 r. w wersji elektronicznej.

W okresie od 14 grudnia 1990 r. do 31 marca 1992 r. C. D. był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładzie (...) na stanowisku betoniarza - zbrojarza.

W czasie zatrudnienia u tego pracodawcy ubezpieczony korzystał z urlopów bezpłatnych: przez 14 dni w lipcu 1991 r., przez 10 dni we wrześniu 1991 r., przez 10 dni w październiku 1991 r., przez 14 dni w listopadzie 1991 r., przez 6 dni w grudniu 1991 r., przez 9 dni w styczniu 1992 r., przez 9 dni w lutym 1992 r., przez 9 dni w marcu 1992 r.

Dowody:

- świadectwo pracy z 30.06.1992 r. – k. 12 plik KPU;
- potwierdzenie ubezpieczenia – k. 14 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S..

W okresie od 13 sierpnia 1992 r. do 4 września 1992 r. C. D. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku stolarza.

Dowody:

- świadectwo pracy z 4.09.1992 r. – k. 17 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S..

W okresie od 12 października 1992 r. do 30 listopada 1993 r. C. D. był zatrudniony natomiast w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) s.c. w S. na stanowisku betoniarza-zbrojarza.

Dowody:

- świadectwo pracy z 5.12.1993r. – k. 22 plik KPU;
- potwierdzenie ubezpieczenia – k. 24 plik KPU;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S..

Z kolei w okresie od 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. C. D. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku betoniarza-zbrojarza.

Dowody:

- świadectwo pracy z 26.05.1994 r. – k. 27 plik KPU;
- informacja z 11.09.2006 r. – k. 35 plik KPU;
- zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej C. D. okazanej na rozprawie w dniu 2.04.2014 r.

Następnie, w okresie od 10 sierpnia 1994 r. do 26 września 2006 r. C. D. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. Zakładzie nr (...) w G., kolejno na stanowiskach:

- suwnicowego – operatora wywrotnicy od 10.08.1994 r. do 30.06.1995r.,
- operatora załadunku klocków od 1.07.1995 r. do 18.09.1997 r.,
- suwnicowego – operatora wywrotnicy od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r.,

- operatora załadunku klocków od 1.01.2002 r. do 26.09.2006 r.

W świadectwie pracy z dnia 26 września 2006 r. pracodawca potwierdził, że ubezpieczony jako suwnicowy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 10.08.1994 r. do 30.06.1995r. oraz od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r. Świadectwo zostało podpisane przez Dyrektora Zakładu Nr (...) – Prokurenta.

Po dniu 14 listopada 1991 r. ubezpieczony korzystał z zasiłków chorobowych w następujących okresach: 05.01.-12.01.1998 r., 13.01.-24.01.1998 r., 01.11.-30.11.1999 r., 01.12. – 03.12.1999r., 4.12.-31.12.1999 r., 2.03. – 24.03. 2006 r., 25.03. – 31.03.2006 r., 01.04. – 03.04.2006 r., 04.04.-07.04.2006 r., 08.04. – 18.04.2006 r., 19.04.-30.04.2006 r.

W okresie od 13 września 2006 r. do 26 września 2006 r. ubezpieczony był nieobecny w pracy (nieobecność nieusprawiedliwiona).

Dowody:

- świadectwo pracy z 18.04.2002 r.– k. 36-37 plik KPU;

- informacja z 11.09.2006 r. – k. 47 plik KPU;

- świadectwo pracy z 26.09.2006 r. – k. 6-7 plik II akt ZUS O/S.;

- karta przebiegu zatrudnienia – k. 13 plik II akt ZUS O/S.;

- dokumentacja wypadkowa – plik I akt sprawy: w szczególności protokół ustalenia okoliczności wypadku z 1.11.1999 r. – k. 2-5.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm., dalej jako: ustawa emerytalna) prawo do wcześniejszej emerytury jest szczególnym prawem ubezpieczonego, uwarunkowanym zaistnieniem dodatkowych okoliczności, które umożliwiają odstąpienie od obowiązku osiągnięcia powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. Zgodnie bowiem z przepisem art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl jednak przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis § 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale V dotyczącym prac wykonywanych w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, pod pozycją 4 jako prace w warunkach szczególnych wskazano **prace zbrojarskie i betoniarskie**, zaś pod pozycją 4 prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu 25 lutego 2011 roku, złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na jego rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz że na koniec roku 1998 posiadał przebyty łączny okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat. Organ rentowy zakwestionował jedynie możliwość przyjęcia na podstawie przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów, iż przez co najmniej 15 lat przed rokiem 1999 C. D. pracował w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, w ramach postępowania dowodowego Sąd dopuścił dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, stąd też sąd ocenił je jako wiarygodne. Prymat wiarygodności przyznał sąd także zeznaniom ubezpieczonego, które były spójne, konsekwentne i zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Sąd miał przy tym na uwadze, że ubezpieczony jako osoba zainteresowana korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem mógł wprawdzie próbować zatajać przed sądem okoliczności mogące wpłynąć niekorzystnie na ustalenia w zakresie rzeczywistego okresu jego zatrudnienia w warunkach szczególnych, jednakże trzeba było zauważyć zarazem, że w swoich wyjaśnieniach C. D. nie pomijał żadnych okoliczności, w tym m.in. wskazywał na takie, które były dla niego niekorzystne, co przemawia za przyjęciem jego prawdomówności. Przykładowo można tu wskazać na treść zeznań C. D. co do pominiętego przez organ rentowy okresu pracy na budowie eksportowej w Niemczech w 1990 r. – ubezpieczony przyznał, iż pracę na tej budowie wykonywał tylko przez krótki okres.

W ocenie sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dał jednak podstawy do przyjęcia, że w warunkach szczególnych ubezpieczony był zatrudniony w okresach:

- od 8 września 1969 r. do 24 stycznia 1970 r. w (...) Zakładach Produkcji (...) S.-P., Betoniarnia w G. na stanowisku betoniarza;
- od 23 marca 1970 r. do 30 grudnia 1970 r. w (...) Zakładach Produkcji (...) w G. na stanowisku betoniarza;
- od 1 stycznia 1971 r. do 31 października 1990 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., oddział w G., a następnie (od 1.03.1979 r.) w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G. na stanowisku betoniarza (z wyłączeniem okresu korzystania z urlopu bezpłatnego od dnia 24 stycznia 1990 r. do 31 października 1990 r.) ;

- od dnia 14 grudnia 1990 r. do 31 marca 1992 r. w (...) Zakładzie (...) na stanowisku betoniarza – zbrojarza (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych: 14 dni w lipcu 1991 r., 10 dni we wrześniu 1991 r., 10 dni w październiku 1991 r., 14 dni w listopadzie 1991 r., 6 dni w grudniu 1991 r., 9 dni w styczniu 1992 r., 9 dni w lutym 1992 r., 9 dni w marcu 1992 r.);
- od 12 października 1992 r. do 30 listopada 1993 r. w Zakładzie (...) s.c. w S. na stanowisku betoniarza – zbrojarza;
- od 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku betoniarza – zbrojarza;
- od 10.08.1994 r. do 30.06.1995r. oraz od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r. w (...) sp. z o.o. Zakład nr (...) w G. suwnicowego – operatora wywrotnicy.

Jako dowód zatrudnienia w szczególnych warunkach we wskazanych wyżej zakładach pracy C. D. przedstawił świadectwa pracy, w którym pracodawcy potwierdzili, że w powyższych okresach zatrudnienia pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach betoniarza, betoniarza-zbrojarza oraz suwnicowego – operatora wywrotnicy.

Nie uszło uwadze sądu, że organ rentowy zakwestionował możliwość zaliczenia do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych powyższych okresów ubezpieczenia wyłącznie w oparciu o treść tych świadectw pracy, wskazując, iż nie przywołano w nich przepisów resortowych. Mając na uwadze te zastrzeżenia, trzeba jedna przypomnieć, że wbrew twierdzeniom organu rentowego w myśl przepisu § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. „okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia **lub w świadectwie pracy**”. Oznacza to, że świadectwo pracy wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych powyższą normą stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma przy tym istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to bowiem praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W świetle powyższego w celu wykazania stażu pracy w warunkach szczególnych wystarczające jest przedłożenie przez ubezpieczonego „zwykłego” świadectwa pracy lub świadectwa pracy w warunkach szczególnych, w którym zakład pracy określi charakter pracy wg działu i pozycji wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Przy tym co istotne żaden przepis nie nakazuje, aby przy określaniu - nazywaniu stanowiska pracy w świadectwie wymieniono konkretny dział i pozycję rozporządzenia.

Z ustaleń stanu faktycznego wynika, że ubezpieczony w celu udokumentowania stażu pracy w warunkach szczególnych przedstawił szereg świadectw pracy, w których pracodawcy wskazali, że C. D. przez cały (lub krótszy, każdorazowo jednak dokładnie określony) okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał **betoniarza, betoniarza-zbrojarza lub suwnicowego – operatora wywrotnicy**. Zdaniem sądu sformułowania użyte przez pracodawców ubezpieczonego w omawianych dokumentach, nie nasuwają żadnych wątpliwości, co do tego iż ubezpieczony we wskazanych wyżej okresach zatrudnienia świadczył pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tym samym wbrew twierdzeniom ZUS uznać należało, że mimo braku przywołania przez pracodawców przy określaniu stanowiska pracy ubezpieczonego wykazu, działu, pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. użyte przez nich określenia nazw zajmowanych przez C. D. stanowisk pracy - **betoniarz, betoniarz-zbrojarz, suwnicowy – operator wywrotnicy** - są wystarczające do ustalenia, że w wymienionych okresach ubezpieczony świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Dodatkowo sąd przeprowadził też dowód z przesłuchania ubezpieczonego na okoliczność ustalenia, czy faktycznie w wyżej wskazanych okresach zatrudnienia wykonywał on prace wymienione w wykazie stanowiącym załącznik

do rozporządzenia. W ocenie sądu zeznania te w pełni potwierdziły fakt wykonywania przez C. D. w spornych okresach pracy w warunkach szczególnych. Mianowicie ubezpieczony wyjaśnił, iż w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach Produkcji (...) S.-P., B. w G. (od 8 września 1969 r. do 24 stycznia 1970 r.), w (...) Zakładach Produkcji (...) w G. (od 23 marca 1970 r. do 30 grudnia 1970 r.), w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., oddział w G., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G. (od 1 stycznia 1971 r. do 31 października 1990 r.), pracował tak naprawdę cały czas w tym samym miejscu, zajmując się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy produkcją betonowych płyt typu „j”, krawężników, płyt drogowych i innych wyrobów betonowych. Sporadycznie zdarzało się, że był kierowany do prac zbrojarskich. Z kolei odnośnie zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) oraz w spółce (...) w S. zarówno z zeznań ubezpieczonego, jak i z dowodów z dokumentów wynika, że w tym czasie C. D. wykonywał prace na stanowisku betoniarza – zbrojarza. Z kolei w (...) sp. z o.o. Zakład nr (...) w G. pracował – przez okres wymieniony w wystawionym przez pracodawcę świadectwie = jako suwnicowy – operator wywrotnicy.

Sąd nie znalazł postaw do zakwestionowania wyjaśnień ubezpieczonego w tym zakresie, znalazły one bowiem dodatkowe potwierdzenie w dokumentacji osobowej C. D.. Zwłaszcza w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C. Oddział w G., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakładzie w G. znajduje się szereg angażów dotyczących zmian wynagrodzenia, kart wynagrodzeń, a także umowa o pracę z 1.03.1979 r., karta obiegowa zmiany z 4.01.1972 r. czy lista pracowników w których zawsze jako zajmowane przez ubezpieczonego stanowisko wskazywano stanowisko betoniarza.

Z kolei odnośnie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. Zakładzie nr (...) w G. C. D. przedłożył wystawione przez pracodawcę w dniu 26 września 2006 t. świadectwo pracy, w którym wprost wskazano, że jako suwnicowy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 10.08.1994 r. do 30.06.1995 r. oraz od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r. Zdaniem sądu brak było podstaw do kwestionowania mocy dowodowej tego dokumentu. W świadectwie pracy nie przywołano wprawdzie przepisów resortowych, jednakże pozostawało to bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Istotnym było, że dokument ten potwierdzał, że w spornym okresie ubezpieczony miał pracować w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu mimo braku przywołania przez pracodawcę przy określaniu stanowiska pracy ubezpieczonego przepisów resortowych czy też konkretnego działu i pozycji rozporządzenia użyte przez pracodawcę określenie stanowiska pracy byłoby wystarczające do ustalenia, że w spornym okresie ubezpieczony świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd przyjął, że brak jest podstaw do zarzucenia ubezpieczonemu, aby poświadczył nieprawdę odnośnie charakteru swojego zatrudnienia u kolejnych pracodawców, w tym co do wykonywania w spornych okresach pracy w szczególnych warunkach, skoro pozostałe udzielane przez niego informacje odpowiadają rzeczywistości.

Nie uszło przy tym uwadze sądu, że w świadectwach pracy dotyczących okresu zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) oraz w (...) sp. z o.o. w S. wskazano, że ubezpieczony zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku betoniarza - zbrojarza. Dodatkowo ubezpieczony w swoich zeznaniach wskazał, że również w czasie zatrudnienia w poprzednich przedsiębiorstwach zdarzało się, że był kierowany do prac zbrojarskich. Powyższa okoliczność nie wyłączała jednak zdaniem sądu możliwości zaliczenia powyższych okresów pracy do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. Jak się bowiem niespornie przyjmuje w orzecznictwie i doktrynie, pracownik, który u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) wykonywał różne rodzaje pracy w szczególnych warunkach (wymienione w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - wykaz A), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie powinien być pozbawiony uprawnienia do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 r. II UK 103/11). Skoro więc zarówno praca betoniarza, jak i praca zbrojarza są pracami w warunkach szczególnych, bez znaczenia było kiedy i jak często ubezpieczony wykonywał pracę betoniarza, a jak często zbrojarza.

Nie uszło również uwadze Sądu, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, że w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C. Oddział w G., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakładzie w G. pracodawca powierzał ubezpieczonemu okresowo obowiązki brygadzysty. Z ustaleń faktycznych wynika, że

nie wpłynęło to jednak na wykonywanie przez C. D. zasadniczych obowiązków betoniarza, bowiem pracując jako brygadzysta tylko dodatkowo sprawował nadzór nad podległymi mu pracownikami (betoniarzami i zbrojarzami), nadal wykonując jednak przez cały czas osobiście prace betoniarские, a niekiedy też zbrojarские. Wynika to w szczególności z dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych ubezpieczonego: umowach z brygadzystą, zakresu jego obowiązków na stanowisku brygadzysty oraz wniosku o powierzenie ubezpieczonemu tychże obowiązków. Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że sama w sobie okoliczność, iż ubezpieczony był okresowo brygadzystą nie uniemożliwiła zaliczenia spornego okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. w latach 1971 - 1990 do stażu pracy w warunkach szczególnych. Co więcej, należy wskazać, że w powoływanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewidziano, iż pracami w warunkach szczególnych są także prace związane bezpośrednio z nadzorowaniem pracowników wykonujących prace wymienionych w załączniku do rozporządzenia. Mianowicie w dziale XIV, dotyczącym prac różnych, pod pozycją 24 wprost wskazano, że pracami w warunkach szczególnych są również prace polegające na „kontrolu międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynierijno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Z ustaleń faktycznych wynikało jednoznacznie, że jako brygadzysta ubezpieczony miał za zadanie nadzorować pracowników wykonujących prace w warunkach szkodliwych i sprawiając ten nadzór sam przebywał i pracował w tych warunkach - tym samym uznać należało, że w całym okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., oddział w G., a następnie w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G. na stanowisku betoniarza, w tym również w okresie kiedy dodatkowo pełnił funkcję brygadzysty należało uznać za okres pracy w warunkach szkodliwych.

Dodatkowo sąd zwrócił również uwagę, że w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., oddział w G. w okresie od dnia 19 lutego 1971 r. do 16 grudnia 1971 r. C. D. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Zgodnie zaś z aktualną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego (której trafność sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela) okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do końca 1974 roku zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r. II UK 219/09, z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06 (OSNP 2007 nr 7-8, poz. 108)). Tymczasem w niniejszej sprawie z dokumentacji osobowej C. D. (1) wynika, że zarówno przed rozpoczęciem służby wojskowej, jak i po jej zakończeniu, ubezpieczony pracował jako betoniarz, zaś po wojsku do pracy wrócił w dniu 4.01.1972 r. (karta obiegowa przyjęcia). W konsekwencji powyższego do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych należało zaliczyć cały okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w C., oddział w G. (następnie (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G.), włączając także okres odbywania służby wojskowej od 19 lutego 1971 r. do 16 grudnia 1971 r.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, koniecznym było uznanie – przy wzięciu pod uwagę zasad doświadczenia życiowego oraz logiki – iż w okresach od 8 września 1969 r. do 24 stycznia 1970 r., od 23 marca 1970 r. do 30 grudnia 1970 r., od 1 stycznia 1971 r. do 31 października 1990 r. (z wyłączeniem okresu korzystania z urlopu bezpłatnego od 24 stycznia 1990 r. do 31 października 1990 r.), od 14 grudnia 1990 r. do 31 marca 1992 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych: 14 dni w lipcu 1991 r., 10 dni we wrześniu 1991 r., 10 dni w październiku 1991 r., 14 dni w listopadzie 1991 r., 6 dni w grudniu 1991 r., 9 dni w styczniu 1992 r., 9 dni w lutym 1992 r., 9 dni w marcu 1992 r.), od 12 października 1992 r. do 30 listopada 1993 r., od 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. oraz od 10.08.1994 r. do 30.06.1995 r., a także od 19.09.1997 r. do 31.12.2001 r. ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, a więc – w konsekwencji - że legitymuje się on okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych przekraczającym 15 lat.

Odnośnie okresu zatrudnienia C. D. od 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku betoniarza – zbrojarza sąd zwrócił dodatkowo uwagę, że organ rentowy nie tylko kwestionował możliwość uwzględnienia okresu tego zatrudnienia przy obliczaniu stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, ale również odmówił doliczenia tego okresu do ogólnego okresu ubezpieczenia. Organ rentowy zakwestionował bowiem

moc dowodową przedłożonego przez ubezpieczonego świadectwa pracy potwierdzającego okres tego zatrudnienia, wskazując że nie zostało ono podpisane przez osobę uprawnioną. Zdaniem sądu stanowisko organu rentowego w tym zakresie jest błędne. Ewentualny brak pieczętki imiennej osoby podpisującej świadectwo pracy nie jest bowiem mankamentem, który podważa moc dowodową tego dokumentu. Niezależnie od powyższego trzeba też zwrócić uwagę, że fakt zatrudnienia ubezpieczonego we wskazanym okresie znalazł dodatkowe potwierdzenie zapisach należącej do niego legitymacji ubezpieczeniowej, okazanej na rozprawie w oryginale. Na stronach 84, 85 te same legitymacji znajduje się bowiem wpis potwierdzający zatrudnienie ubezpieczonego w spółce (...) w G. w okresie od 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. na stanowisku betoniarsza zbrojarza z pieczętką i podpisem A. W. specjalisty ds. płac. Wobec poświadczenia przedmiotowego wpisu przez osobę niewątpliwie uprawnioną – specjalistę ds. płac, jego autentyczność nie budziła wątpliwości sądu. Ponadto na stronie 17 legitymacji znajdują się dwie pieczętki spółki (...) potwierdzające zatrudnienie ubezpieczonego – wpisy były dokonywane w dniach 26 kwietnia 1994 r. i 26 maja 1994 r. W tej sytuacji, opierając się na wiarygodnych zeznaniach ubezpieczonego potwierdzonych zapisami w legitymacji ubezpieczeniowej należało uznać, iż okres zatrudnienia od dnia 4 stycznia 1994 r. do 26 maja 1994 r. w (...) sp. z o.o. w S. podlegał zaliczeniu do jego okresu ogólnego ubezpieczenia jako okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

W myśl przepisu art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Ubezpieczony 60 lat ukończył w dniu (...)r., zaś wniosek o emeryturę złożył w dniu w5 grudnia 2013 r.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał C. D. (1) prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca złożenia przezeń w tej sprawie wniosku, tj. od 1 grudnia 2013r.

W punkcie II wyroku Sąd oddalił odwołanie w zakresie w jakim organ rentowy odmówił uwzględnienia w ogólnym stażu ubezpieczeniowym C. D. okresu zatrudnienia na budowie eksportowej w Niemczech od 24 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1990r. Fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy przez cały ten okres nie został bowiem udowodniony. Tymczasem w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowo-emerytalnego lub wysokość tego świadczenia, wymaga się dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych oraz precyzyjnych - potwierdzających czy uprawdopodobniających w stopniu graniczącym z pewnością nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy. Ubezpieczony jako dowód przedmiotowego zatrudnienia przedstawił wyłącznie umowę o pracę zawartą w dniu 22 stycznia 1990 r. z Przedsiębiorstwem (...) we W.. W umowie wskazano, że pracodawca zatrudnia ubezpieczonego w okresie od 24 stycznia 1990 r. do 6 lutego 1990 r. przy realizacji usługi eksportowej w NRD N.-D. na stanowisku betoniarsza. Okres ten jest okresem sprawdzenia przydatności pracownika do pracy. W umowie zaznaczono też, że w przypadku pozytywnej oceny dokonanej przez Kierownika Kontraktu umowa zostaje przedłużona na okres od 7.02.1990 r. do 31.12.1990 r. W ocenie sądu dokument ten okazał się niewystarczający dla potwierdzenia, iż rzeczywiście ubezpieczony od dnia 24 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1990 . nieprzerwanie pracował na budowie eksportowej. Wprawdzie w aktach osobowych z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w S. Zakład w G. znajdują się dokumenty potwierdzające, że z dniem 24 stycznia 1990 r. C. D. udzielono urlopu bezpłatnego w celu wyjazdu do pracy za granicą (wniosek o udzielenie urlopu bezpłatnego na okres wyjazdu za granicę z 21.04.1989 r., zgoda wstępna z 24.04.1989 r. oraz z 2.01.1990 r., wniosek B. z 17.01.1990 r. o urlop dla ubezpieczonego, zgoda na urlop z 18.01.1990 r. z tytułu wyjazdu do pracy za granicę), jednocześnie jednak Sąd zwrócił uwagę, że we wniosku o udzielenie C. D. urlopu bezpłatnego B. jako przewidywany okres urlopu wskazał okres od 24.01.1990 r. do 23.01.1992 r., zaznaczając, że termin może ulec zmianie w zależności od warunków kontraktu. W umowie o pracę jako przewidywany okres zatrudnienia za granicą wskazano okres od 24 stycznia 1990 r. do 6 lutego 1990 r. z możliwością przedłużenia na okres od 7.02.1990 r. do 31.12.1990 r. Z urlopu bezpłatnego ubezpieczony korzystał zaś wyłącznie od 24 stycznia 1990 r. do 31 października 1990 r. Z powyższego wynika jednoznacznie, że z pewnością nie pracował przez cały okres zakreślony kontraktem, bo do pracy w macierzystym zakładzie powrócił już od 1 listopada 1990 r. Co więcej, w swoich zeznaniach ubezpieczony wskazał, że na budowie eksportowej w Niemczech był tylko przez dwa miesiące, bo pojechał jako betoniarsza, ale po dwóch miesiącach było

zapotrzebowanie wyłącznie na murarzy i tynkarzy więc zakończył pracę. Powyższe rozbieżności i nieścisłości nie pozwalają na poczynienie precyzyjnych ustaleń odnośnie okresu zatrudnienia ubezpieczonego za granicą na budowie eksportowej i doliczenia tego okresu do jego stażu ubezpieczeniowego już w niniejszym procesie. O ile jednak ubezpieczony przedstawi w przyszłości dodatkowe dowody potwierdzające precyzyjnie okres jego zatrudnienia w Niemczech, będą one mogły stanowić podstawę do wydania przez ZUS nowej decyzji w sprawie. Stosownie bowiem do treści art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej „prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość”.